

FOCUS NR. 30

Brusselaars in het digitale tijdperk: toegang tot en gebruik van ICT

ROGER KALENGA-MPALA (BISA), ARIANE WAUTELET (Innoviris)

Digitale transformatie en revolutie, kunstmatige intelligentie, digitalisering, de digitale kloof ... Deze uitdrukkingen duiken steeds vaker op in de media en in onze gesprekken. Informatie- en communicatietechnologieën zijn alomtegenwoordig in onze samenleving en ze zijn steeds meer verweven in het functioneren ervan. Maar hebben de Brusselaars toegang tot deze technologieën? Hoe gebruiken ze deze? Deze Focus analyseert deze vragen op basis van de resultaten van de enquête naar het ICT-gebruik bij huishoudens. We vergelijken de situatie in Brussel met die in de andere Belgische gewesten en in andere Europese stedelijke regio's.

De digitale economie: sleutelbegrippen

De digitale transformatie is gebaseerd op informatie- en communicatietechnologieën (ICT). Ze heeft een grote invloed op de maatschappij, de economie en innovatie [OESO, 2017]. Internetgebruik, slimme toestellen en de sociale netwerken maken vandaag integraal deel uit van het dagelijks leven van veel mensen in Brussel.

ICT wordt gedefinieerd als de technische middelen die worden gebruikt om informatie te verwerken en de communicatie te vergemakkelijken, d.w.z. alle computer- en netwerkapparatuur evenals hun software [Eurostat, 2016].

De **digitale economie** is al jarenlang onophoudelijk in ontwikkeling. Ze omvat diverse en complexe activiteiten. Ze heeft over de hele lijn een impact op vrijwel alle

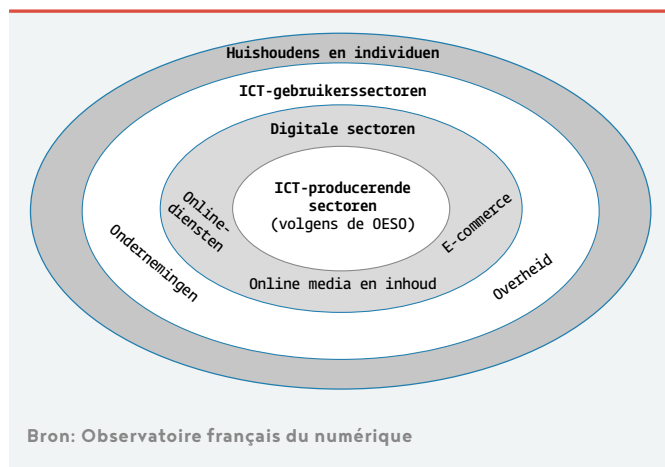
bedrijfssectoren en wijzigd deze ook, soms zelfs op een erg ingrijpende manier (①).

De **digitale economie** omvat de volgende sectoren en actoren:

- De **ICT-producerende sectoren** omvatten¹ de industrieën die goederen en diensten produceren die de functie van informatieverwerking en -communicatie vervullen, met name door middel van transmissie en weergave of via andere elektronische tools. ICT-handel en -reparatie behoren tot deze sectoren [OESO, 2007].
- De **digitale sectoren** omvatten dienstenactiviteiten waarvan het bestaan verband houdt met de opkomst van ICT. Dit zijn voornamelijk e-commerce, online media en content, online overheidsdiensten en andere onlinediensten.
- De **ICT-gebruikerssectoren** omvatten ondernemingen (banken, verzekeringen, auto's, vervoer, distributie enz.), de overheid en andere organisaties die ICT gebruiken bij hun activiteiten en de productiviteit verhogen met behulp van deze technologieën.

→ **Huishoudens en individuen** gebruiken ICT zeer vaak in hun dagelijkse activiteiten, voor communicatie, het opzoeken van informatie, sociale netwerken, bankieren, winkelen, vrije tijd, cultuur, onderwijs, gezondheid, andere onlinediensten enz.

1 SECTOREN EN SPELERS IN DE DIGITALE ECONOMIE²

De samenleving is snel digitaal geworden, waardoor alle aspecten van het dagelijks leven van de mens in een stroomversnelling zijn geraakt. Dit proces wordt de **digitale transformatie** genoemd.

Om de **digitale performantie** in de verschillende lidstaten van de Europese Unie te volgen en te evalueren, heeft de Europese Commissie de Index van de digitale economie en maatschappij³ (→ Kader 1).

1. Index van de digitale economie en maatschappij (DESI)

De Index van de digitale economie en maatschappij (in het Engels **Digital Economy and Society Index** (DESI)) is een samengestelde index die een dertigtal relevant geachte indicatoren samenvat.

De index is gebaseerd op 5 dimensies: connectiviteit, menselijk kapitaal, internetgebruik, integratie van digitale technologie en digitale overheidsdiensten.

Volgens de DESI 2018-ranking staat België op de achtste plaats van de 28 lidstaten. De absolute prestaties van België zijn sinds 2016 verbeterd, maar niet zo snel als in andere Europese landen. Het analyserapport voor ons land⁴ laat zien dat de meeste Belgen een internetverbinding hebben en gebruikmaken van een groot aantal onlinediensten. Hun digitale vaardigheden worden als goed beschouwd, maar ze verbeteren niet. België boekt gemengde resultaten met betrekking tot de beschikbaarheid en het gebruik van digitale overheidsdiensten.

Er bestaat echter nog steeds ongelijkheid in de toegang tot digitale technologieën in de samenleving. Huishoudens en individuen die geen toegang hebben tot ICT, ondervinden de gevolgen van de **digitale kloof**.

→ De **digitale kloof** wordt gemeten aan de hand van het percentage van de bevolking dat nog nooit gebruik heeft gemaakt van het internet [FOD Economie, 2018]. Deze kloof wordt bepaald door zowel de apparatuur als de capaciteit om ICT te gebruiken. Het is niet voldoende om ICT-apparatuur te kunnen bezitten, men moet die ook kunnen gebruiken.

Metten van digitale toegang

Gegevens over ICT-apparatuur en -gebruik van huishoudens en individuen worden verzameld op basis van een steekproefenquête (→ Kader 2). Dit onderzoek maakt het mogelijk om een verscheidenheid aan indicatoren samen te stellen om de ICT-apparatuur van huishoudens en het gebruik ervan te beschrijven.

2. Onderzoek naar het ICT-gebruik bij huishoudens

In België wordt de enquête over het gebruik en bezit van ICT bij huishoudens en individuen georganiseerd door Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium). Ze wordt jaarlijks gehouden onder particuliere huishoudens met minstens één persoon van ten minste 16 jaar oud en jonger dan 75 jaar. De voornaamste doelstelling van deze enquête is het opstellen van statistieken en indicatoren over het gebruik en bezit van ICT door huishoudens en individuen die een internationale vergelijking toelaten, alsmede het berekenen van nationale indicatoren over de digitale kloof.

De enquêtevragenlijst voor 2018 bestaat uit twee delen:

- de internettoegang van het **huishouden** bij hen thuis en het type internetverbinding;
- het persoonlijk computer- en internetgebruik **door individuen**: gsm-, smartphone-, computer- en internetgebruik, diverse activiteiten op het internet, gebruik van digitale overheidsdiensten, e-commerce enz.

In het kader van deze enquête worden **internetgebruikers** gedefinieerd als alle personen van 16 tot en met 74 jaar die in de drie maanden voorafgaand aan de enquête toegang hebben gehad tot het internet. **Regelmatige internetgebruikers** zijn degenen die in de drie maanden voorafgaand aan de enquête gemiddeld ten minste eenmaal per week het internet hebben geraadpleegd.

De steekproef voor de enquête van 2018 bestond uit 5 810 in België wonende personen van 16 tot en met 74 jaar, onder wie 795 personen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen.

Om de specifieke kenmerken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op dit vlak beter te begrijpen, worden de resultaten van Brussel vergeleken met die van de twee andere Belgische gewesten en andere Europese stedelijke regio's (→ Kader 3).

3. Europees perspectief – selectie van de regio's

In het kader van deze Focus worden de Brusselse cijfers in een Europees perspectief geplaatst. De voor vergelijking geselecteerde regio's werden gekozen op basis van de volgende twee criteria:

- regio's met een **gelijkaardige typologie** als het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: stedelijke regio's met een eigen onderzoeks- en innovatiestrategie en dus bij voorkeur regio's die behoren tot een land waar de bevoegdheden – minstens gedeeltelijk – gedecentraliseerd zijn.
- regio's die in het kader van het *Regional innovation scoreboard 2017* van de Europese Commissie als '*innovation leaders*' of '*strong innovators*' worden beschouwd. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is zelf een '*strong innovator*'. Daarom hebben we vergelijkbare regio's of regio's in de hogere categorie geselecteerd als referentie.

Op basis hiervan werden 6 regio's (buiten België) geselecteerd: Berlijn en Bremen (Duitsland), Noord-Holland (Nederland), Wenen (Oostenrijk), Bratislava (Slowakije) en Praag (Tsjechië).

Het Vlaams Gewest – dat ook een '*innovation leader*' is – en het Waals Gewest – '*strong innovator*' – behoren ook tot de referentieregio's.

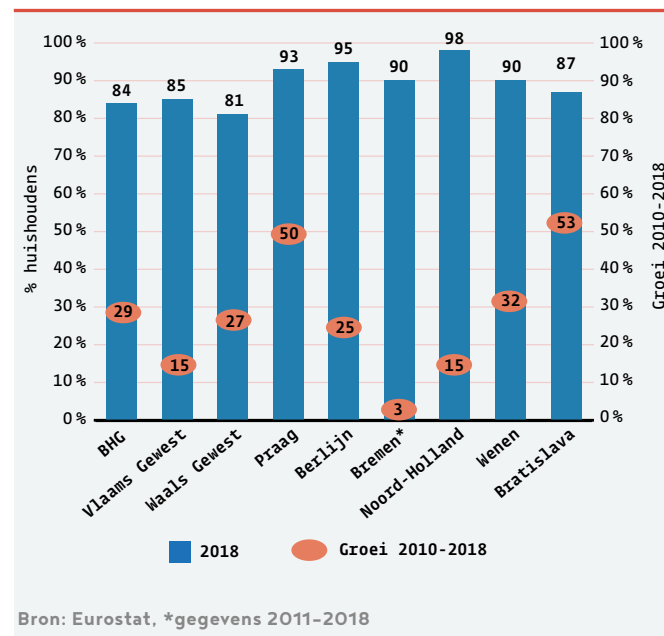
U i t s t e k e n d e internetconnectiviteit met een zeer hoog gebruik bij de Brusselaars

ICT is vandaag op grote schaal beschikbaar voor het grote publiek en breedbandinternetverbindingen, die toegang tot informatie en diensten onder comfortabele omstandigheden mogelijk⁵ maken, komen steeds meer voor. In 2018 hebben **meer dan 8 van de 10 Brusselse huishoudens thuis toegang tot breedbandinternet** (84 %), een stijging van 29 % ten opzichte van 2010 (②).

Vlaamse en Waalse huishoudens profiteren in vergelijkbare mate van deze toegankelijkheid (85 % en 81 %). Hoewel de toegang tot breedbandinternet voor huishoudens in de Belgische gewesten al enkele jaren verbeterd is, is de kloof met sommige Europese stedelijke regio's, zoals Praag, Berlijn of Noord-Holland, nog niet gedicht. In deze regio's hebben in 2018 meer dan 9 van de 10 huishoudens toegang tot

breedbandinternet. Praag en Bratislava registreerden tussen 2010 en 2018 ook een aanzienlijke toename van de internettoegang voor huishoudens (+50 % of meer).

② HUISHOUDENS MET BREEDBANDVERBINDING IN % VAN DE HUISHOUDENS MET MINSTENS ÉÉN PERSOON TUSSEN 16 EN 74 JAAR, in 2018 en groei tussen 2010 en 2018

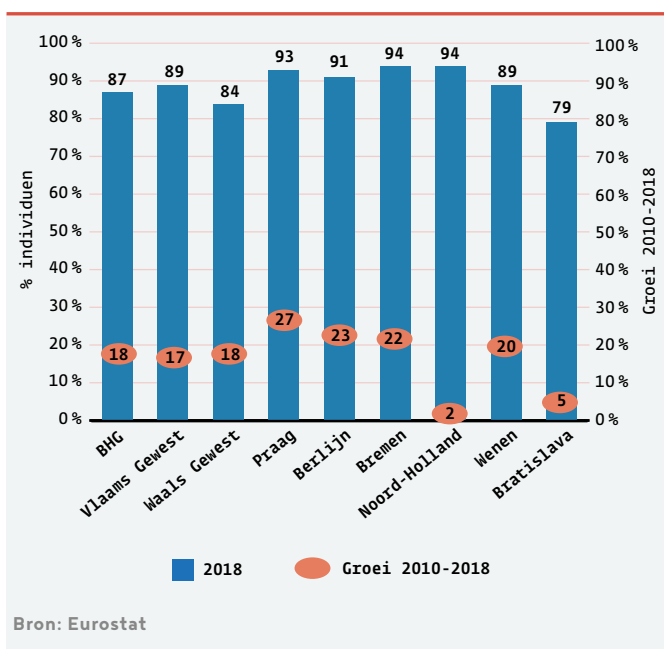
Ondanks de snelle toename van de breedbandinternettoegang **blijft de digitale kloof** in de Europese Unie **een realiteit**. In de drie Belgische gewesten heeft tussen 15 en 20 % van de huishoudens geen toegang tot breedbandinternet. Deze situatie is voornamelijk te wijten aan de volgende⁶ redenen:

- internet is niet nodig (36 % van de huishoudens zonder internetverbinding);
- gebrek aan vaardigheden (31 %);
- het materiaal is te duur (21 %);
- de verbindingskosten zijn te hoog (16 %).

Internetgebruik maakt nu deel uit van het dagelijks leven van een groter aantal mensen. In 2018 **maken bijna 9 van de 10 Brusselaars van 16 tot en met 74 jaar thuis of elders regelmatig gebruik van het internet** (③). In het Vlaams en het Waals Gewest bedraagt het aandeel van de regelmatige internetgebruikers respectievelijk 89 % en 84 %. In het algemeen is de situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vergelijkbaar met die van andere Europese stedelijke regio's, met uitzondering van Bratislava.

Het internetgebruik onder de bevolking verschilt aanzienlijk naargelang bepaalde socio-economische categorieën. In België is het internetgebruik onder mannen en vrouwen vrijwel identiek. Anderzijds zijn er grote verschillen tussen de sociale categorieën. Van de mensen met lagere inkomens en lagere opleidingsniveaus heeft proportioneel een groter deel nog nooit gebruik gemaakt van het internet. Personen van 55 jaar en ouder hebben ook minder vaak gebruik gemaakt van het internet. De digitale kloof is volgens de enquête naar het ICT-gebruik bij huishoudens ook meer uitgesproken bij werklozen en inactieven.

3 PERSONEN DIE REGELMATIG INTERNET GEBRUIKEN IN % VAN DE PERSONEN TUSSEN 16 EN 74 JAAR, in 2018 en groei tussen 2010 en 2018

De Belgische en Europese overheden zijn zich bewust van deze digitale kloof en nemen steeds meer initiatieven, in het bijzonder om de digitale inclusie te bevorderen en de digitale transformatie te versnellen (→ Kader 4).

4. Publieke initiatieven - de digitale agenda van het Europees tot het Brussels niveau

Als onderdeel van haar nieuwe meerjarenprogramma (2021-2027) wil de Europese Commissie een groot digitaal programma - **Digital Europe** - lanceren om de digitale transformatie van de Europese Unie te versnellen. Dit programma moet het mogelijk maken projecten te financieren op het gebied van supercomputers, artificiële intelligentie, cyberveiligheid, geavanceerde digitale vaardigheden en het gebruik van digitale technologieën in de economie en de samenleving als geheel te waarborgen.

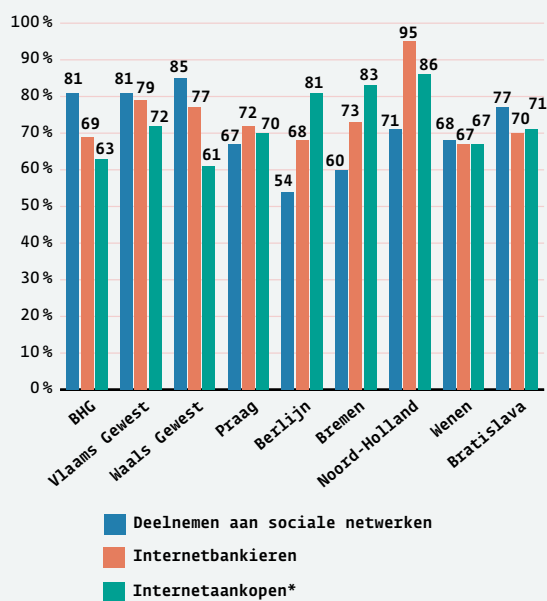
Deze dynamiek wordt in de lidstaten bevestigd. Zo heeft België in 2015 zijn '**Digital Belgium**'-plan gelanceerd, dat digitale vaardigheden en jobs tot een van de vijf thematische prioriteiten maakt. Het '**Digital Belgium Skills Fund**' financiert projecten die zich richten op de ontwikkeling van digitale vaardigheden bij sociaal kwetsbare kinderen, jongeren en jongvolwassenen.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijft niet achter. Zo is er het initiatief *bedigital.brussels*, dat de Brusselse digitale initiatieven, het plan *Nexttech.brussels* en een *Smart City*-strategie samenbrengt. Op het gebied van vaardigheden zal het Gewest zijn **actieplan voor digitale inclusie** lanceren. Dit plan voorziet steun aan openbare computerruimtes en aan nieuwe vormen van opleidingen in deze ruimtes.

De Brusselaars beoefenen een breed scala aan activiteiten op het internet

Individueel nemen deel aan een **brede waaier aan activiteiten op het internet**. Het internetgebruik kan van land tot land verschillen, afhankelijk van institutionele, culturele of economische factoren (OESO, 2017). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest **nemen meer dan 8 op de 10 personen tussen 16 en 74 jaar die gebruikmaken van het internet deel aan sociale netwerken**, bijna 7 op de 10 doen aan internetbankieren en 6 op 10 doen online aankopen (4). De deelname van internetgebruikers aan sociale netwerken is groter in de rest van België en in Bratislava. Online aankopen doen is een activiteit die in de Duitse regio's en in Noord-Holland meer ingang vindt dan in de Belgische gewesten. Online bankieren is ook de meest voorkomende praktijk in Noord-Holland.

4 ACTIVITEIT VAN PERSONEN DIE REGELMATIG INTERNET GEBRUIKEN, in 2018

Opmerking: Cijfers over deelname aan sociale netwerken en internetbankieren worden uitgedrukt als een percentage van de mensen die de afgelopen drie maanden gebruik hebben gemaakt van het internet. Daarentegen worden de cijfers over onlineaankopen uitgedrukt als een percentage van de mensen die de laatste 12 maanden gebruik hebben gemaakt van het internet.

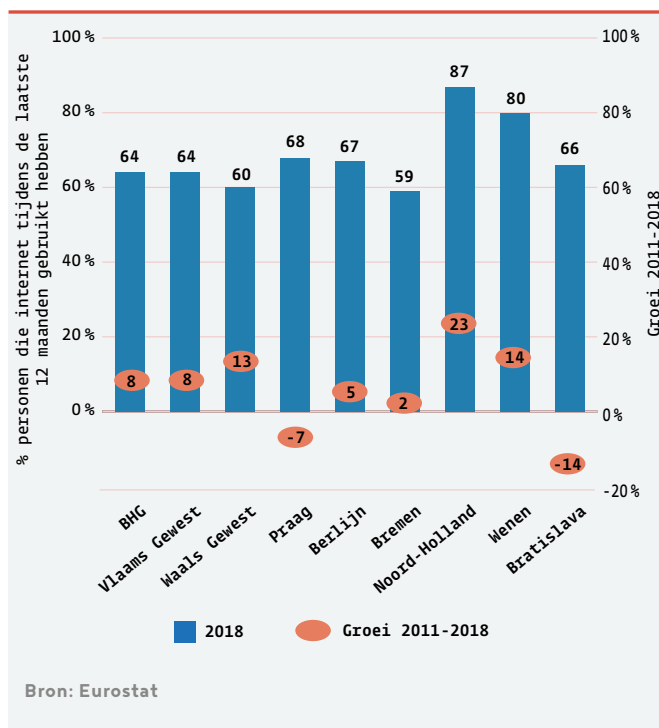
Ook **socio-economische kenmerken** behoren tot de factoren die de verschillen in de deelname van internetactiviteiten kunnen verklaren. Meer dan 8 van de 10 internetgebruikers onder de 25 jaar communiceren op sociale netwerken, tegenover 3 op 10 bij de 65-plussers in België. Onderwijs speelt een belangrijkere rol bij het gebruik van internetbankieren. Bijna 90 % van de hoogopgeleiden maakt gebruik van deze diensten, vergeleken met ongeveer 50 % van de laagopgeleiden.

De online aankoop van goederen en diensten neemt toe in de Belgische gewesten, maar in een trager tempo dan in andere Europese regio's. Internetgebruikers tussen 25 en 44 jaar met een hoog opleidingsniveau zijn in dit opzicht het meest actief. Kleding of sportartikelen, toeristische accommodatie en reizen evenals boeken zijn de producten die de Belgen vaak online kopen. De belangrijkste reden die wordt gegeven door mensen die nog geen goederen of diensten via het internet hebben besteld, is dat ze "verkiezen persoonlijk te winkelen of de producten te zien, is trouw aan winkels of gaat uit gewoonte persoonlijk winkelen".

2 Op 3 internetgebruikers in Brussel hebben interacties met de overheid

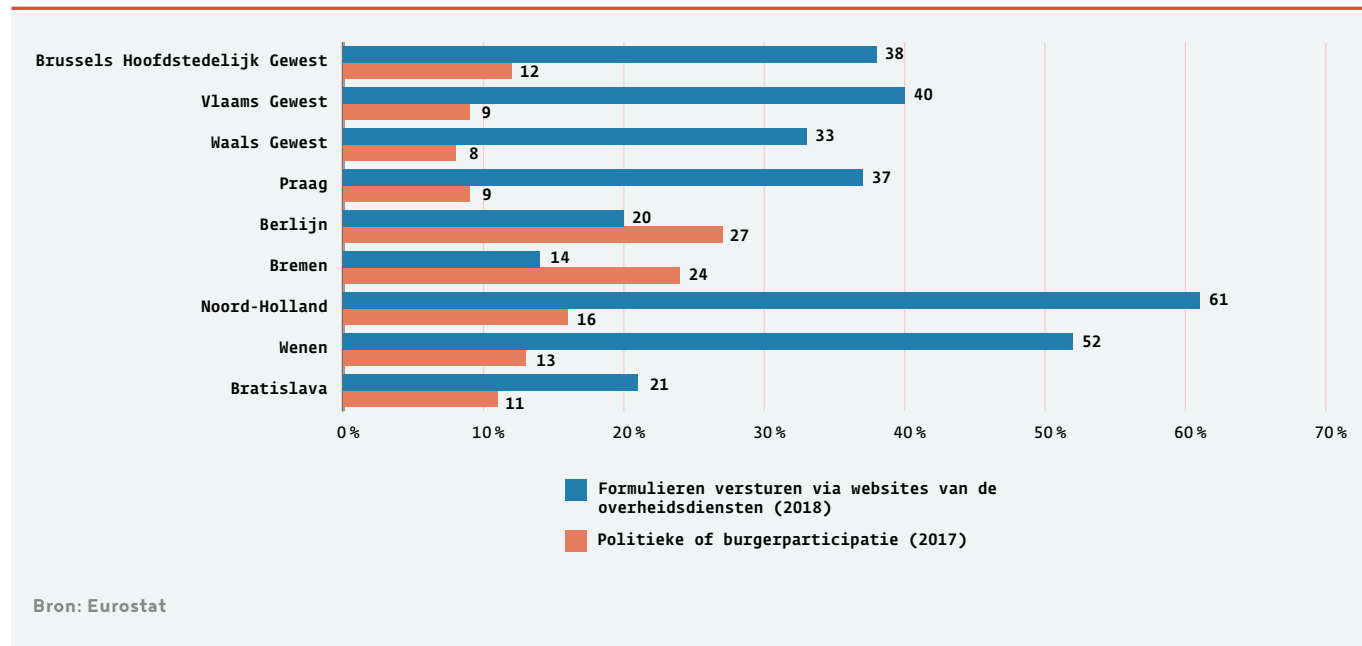
Tegenwoordig wordt er steeds meer gesproken over burgerparticipatie en het bevorderen van de toegang van burgers tot openbare diensten via digitale instrumenten. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft bijna twee derde van de recente internetgebruikers er gebruik van gemaakt voor interacties met de overheid⁷ (5). Dit aandeel is vergelijkbaar met het Vlaams en Waals Gewest. Met uitzondering van Noord-Holland en Wenen laten de andere Europese regio's vergelijkbare resultaten zien. Het gebruik van het internet voor online administratieve procedures is de laatste jaren echter verre van geëxplodeerd, met een groei van 8 % in Brussel tussen 2011 en 2018. In sommige Europese regio's (zoals Praag of Bratislava) is het zelfs afgenomen. Bovendien moet worden onderstreept dat de tendens om gebruik te maken van online overheidsdiensten waarschijnlijk verband houdt met het aanbod van deze diensten. Voorts zou deze ontwikkeling het gevolg kunnen zijn van de belemmeringen en gewoonten van de burgers om administratieve procedures online uit te voeren.

5 PERSONEN DIE HET INTERNET GEBRUIKEN VOOR DE INTERACTIE MET DE OVERHEID, in 2018 en groei tussen 2011 en 2018

Het gebruik van het internet voor interactie met de overheid bestaat voornamelijk uit het verkrijgen van informatie op websites van de overheidsdiensten en het communiceren met de overheid via e-mail, alsmede het downloaden, invullen en versturen van officiële formulieren. Volgens de enquête van 2018 heeft 1 op 3 Brusselse internetgebruiker in de afgelopen twaalf maanden een online formulier ingediend bij een overheidsdienst (6). Hoogopgeleiden in de leeftijdscategorie van 25-44 jaar behoren tot de groep die het meest via het internet met de overheid interageert.

6 FORMULIEREN VERSTUREN VIA WEBSITES VAN DE OVERHEIDSDIENSTEN EN POLITIEKE OF BURGERPARTICIPATIE

Het gebruik van het internet voor het invullen en indienen van officiële formulieren is in Noord-Holland en Wenen steeds gebruikelijker. In België zijn de redenen om geen officiële onlineformulieren in te vullen en in te dienen onder meer het gebrek aan persoonlijk contact, het vertrouwen in de verzending van papieren formulieren en het gebrek aan vaardigheden of kennis.

Burgerparticipatie via internet omvat het online lezen van meningen en het online plaatsen van boodschappen over burgerlijke of politieke kwesties of ook het deelnemen aan een debat of stemming om burgerlijke of politieke kwesties af te bakenen. In 2017 koos 12 % van de Brusselaars in de leeftijdscategorie van 16 tot en met 74 jaar ervoor om deel te nemen aan deze online activiteiten (6). Dit percentage ligt iets hoger dan in de andere Belgische gewesten, maar slechts half zo hoog als in de Duitse regio's.

Brusselaars zijn vrij 'goed verbonden', maar niet allemaal ...

De Brusselaars lijken **goed verbonden** te zijn in het digitale tijdperk. Ze bezitten en gebruiken zeer vaak ICT-apparatuur in hun dagelijkse activiteiten. In 2018 hebben meer dan 8 van de 10 Brusselse huishoudens thuis toegang tot breedbandinternet. De situatie is vergelijkbaar met die van de andere Belgische gewesten en komt in de buurt van die van de meeste andere Europese stedelijke regio's, behalve Noord-Holland, waar bijna alle huishoudens toegang hebben tot breedbandinternet.

Van de verschillende activiteiten die de Brusselaars op het internet uitvoeren, is de **deelname aan sociale netwerken** het

populairst. Voor deze activiteit laten de Belgische gewesten hogere percentages optekenen dan de andere Europese regio's.

In een tijd waarin we het steeds meer hebben over burgerparticipatie en het vergemakkelijken van de toegang van de burgers tot openbare diensten dankzij digitale instrumenten, hebben twee derde van de internetgebruikers in Brussel **interacties met de overheid**. Deze toegang tot online overheidsdiensten is de laatste jaren weinig toegenomen, zowel in Brussel als in andere Europese regio's. Het is echter moeilijk te bevestigen of deze trage vooruitgang het gevolg is van remmingen bij de burgers of van het beperkte aanbod van online openbare diensten.

Maar niet alle Brusselaars zijn **gelijk** als het gaat om de digitale transformatie. De **digitale kloof** treft nog steeds een aanzienlijk deel van de Brusselse bevolking. **Mensen met lagere inkomens en lagere opleidingsniveaus, ouderen, werkzoekenden en inactieve personen** zijn naar verhouding talrijker in het nooit gebruiken van het internet.

Deze resultaten zijn bijzonder interessant op een moment dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een **actieplan voor digitale inclusie** wil uitwerken. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat ook de meest kwetsbare bevolkingsgroepen toegang krijgen tot digitale instrumenten? Deze instrumenten, die in toenemende mate in de samenleving aanwezig zijn, zijn van essentieel belang voor het uitvoeren van administratieve procedures, het zoeken van werk of het volgen van een opleiding enz. Gezien de elementen die in deze Focus worden geschetst, is het legitiem dat de overheid zich met deze kwestie bezighoudt, zowel om de digitale vaardigheden te versterken als om de toegang tot het internet voor iedereen te vergemakkelijken.

Bibliografie

- DIGITAL BELGIUM. *Plan voor ultrasnel internet in België 2015-2020*.
- EUROPEAN COMMISSION 2018. *Connectivity Broadband market developments in the EU*. Digital Economy and Society Index Report 2018 Connectivity.
- EUROPESE COMMISSIE, 2017. *Regional Innovation Scoreboard 2017* (Geraadpleegd op 8/03/2019).
- EUROSTAT, *Statistics on the digital economy and society – households and individuals*. Eurostat Statistics Explained (Geraadpleegd op 17/01/2019).
- EUROSTAT, 2016. *Glossaire : Technologies de l'information et de la communication (TIC)*. Eurostat Statistics Explained (Geraadpleegd op 03/04/2019).
- FOD ECONOMIE, K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE, 2018. *Barometer van de informatiemaatschappij (2018)*.
- GUBLIN GUERRERO G., 2015. *Économie numérique : définition et impacts*. BSI Economics.
- INSEE, 2018. *Le commerce électronique – Un chiffre d'affaires en nette augmentation*. Insee Première n° 1695 – Mai 2018.
- LAVIGNE B., LEMOINE P., ZAJAC M., 2011. *L'impact de l'économie numérique*. Revue Sociétal n°71 (1er trimestre 2011).

- MORDIER B., 2016. *L'accès des seniors aux technologies de l'information et de la communication (TIC) : vers une plus grande démocratisation*. Retraite et société 2016/3 (N° 75), pages 99 à 114.
- OESO, 2018. *Science, technologie et industrie : Tableau de bord de l'OCDE 2017 : La transformation numérique*. Éditions OCDE, Paris.
- OESO, 2016. *Science, technologie et industrie : Tableau de bord de l'OCDE 2015 – L'innovation au service de la croissance et de la société*. Éditions OCDE, Paris.
- STATBEL, 2018. *ICT- en internetgebruik bij huishoudens: vragenlijst 2018*. Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium).

Noten

1. Zie de definitie van ICT-producerende sectoren volgens de International Standard Industrial Classification van de OESO (2007).
2. <https://www.entreprises.gouv.fr/observatoire-du-numerique/definition-economie-numerique>
3. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>
4. http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2018-20/benl-desi_2018-country-profile-lang_4AA749A5-0C23-66F9-DOAA1C661486553B_52351.pdf
5. De beschikbaarheid van breedbandinternetverbindingen wordt gemeten als een percentage van het totale aantal huishoudens dat kan worden aangesloten op een centrale die is aangepast aan xDSL-technologie, een kabelnetwerk dat is aangepast aan internetverkeer, of andere breedbandtechnologieën.
6. FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie. *Barometer van de informatiemaatschappij (2018)*.
7. De overheid zijn zowel overheidsdiensten als de activiteiten van de overheid. De betrokken overheden zijn lokale, regionale, nationale of Europese overheden. Dit omvat ook openbare ziekenhuizen en instellingen verantwoordelijk voor sociale uitkeringen.

WETENSCHAPPELIJKE COÖRDINATIE

Astrid Romain

LEESCOMITÉ

Andreas Boogaerts, Yannik Hallet, Cédric Verstraete (Innoviris),
Dries Cuyvers, Arynah Gangji, Line Jussiant, David Munoz Hortal (BISA).

Publicatie vertaald uit het Frans

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Astrid Romain – BISA

©2019 Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Alle rechten voorbehouden.